

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Препоръка за препоръка на Съвета относно икономическата политика на еврозоната“

(COM(2020) 746 final)

(2021/C 123/03)

Докладчик: **Judith VORBACH**

Сезиране	Европейска комисия, 27.11.2020 г.
Правно основание	член 304 от Договора за функционирането на Европейския съюз
Компетентна секция	„Икономически и паричен съюз, икономическо и социално сближаване“
Приемане от секцията	14.12.2020 г.
Приемане на пленарна сесия	27.1.2021 г.
Пленарна сесия №	557
Резултат от гласуването	234/1/8
(„за“/„против“/„въздържал се“)	

1. Заключение и препоръки

1.1. ЕС навлезе в най-дълбоката рецесия в своята история. Несигурността преобладава и трябва да се предвидят някои сериозни рискове. Кризата с пандемията също вероятно ще задълбочи дисбалансите и неравенствата. Във връзка с това ЕИСК приветства препоръките на Комисията. ЕИСК също така се застъпва за подход на икономическата политика в подкрепа на възстановяването, увеличаването на инвестициите, по-нататъшното интегриране на единния пазар, гарантирането на справедливи условия на труд и задълбочаването на ИПС. ЕИСК категорично подкрепя пакета Next Generation EU и настоятелно призовава необходимите договорености да бъдат постигнати възможно най-бързо.

1.2. Възстановяването ще бъде успешно само ако е придружено от реструктуриране на нашата икономика и общество. Възстановяването на доверието е от решаващо значение за стабилизирането на търсенето. Фискалните правила би трябвало да бъдат пренасочени към икономическо управление, ориентирано в по-голяма степен към благоденствието, включително златно правило, и не би трябвало да се прилагат отново, докато безработицата не спадне значително. Въздействието на кризата върху неравенството и социално-икономическата несигурност би трябвало да бъде разгледано по-внимателно. Би трябвало да се подобри както стопанската, така и социалната среда. Необходимо е по-голямо участие на социалните партньори и гражданското общество в политиката в областта на климата и националните планове за възстановяване и устойчивост, както и решителна реформа на данъчните политики с цел справяне с икономическите, социалните и екологичните предизвикателства. Банковият съюз и съюзът на капиталовите пазари трябва да бъдат завършени, като същевременно се даде приоритет на стабилността на финансовите пазари.

2. Контекст на становището

Комисията препоръчва на държавите членки от еврозоната да предприемат действия за:

2.1. Гарантиране на политическа позиция в подкрепа на възстановяването: фискалните политики следва да продължат да оказват подкрепа през цялата 2021 г. Когато условията позволяват това, прекратяване на подкрепата по начин, който смекчава въздействието на кризата върху социалната сфера и пазара на труда, гарантиране на устойчивостта на дълга. Подобряване на управлението на публичните финанси и насочване на публичните разходи към нуждите от възстановяване и устойчивост.

2.2. Провеждане на реформи, които укрепват производителността и заетостта, увеличаване на инвестициите в подкрепа на възстановяването в съответствие със справедливия екологичен и цифров преход. По-нататъшно интегриране на единния пазар. Гарантиране на активни политики по заетостта, справедливи условия на труд и участие на социалните партньори в изготвянето на политиките. Справяне с данъчните предизвикателства, произтичащи от цифровизацията, борба с агресивното данъчно планиране и подпомагане на ценообразуването на въглеродните емисии и екологичното данъчно облагане.

2.3. Укрепване на националните институционални рамки: ускоряване на реформите, за да се осигури използване на средствата на ЕС, укрепване на ефективността на администрацията, намаляване на административната тежест за предприятията, въвеждане на ефективни рамки за борба с измамите, корупцията и изпирането на пари. Подобряване на нормативната уредба относно несъстоятелността, необслужваните експозиции и разпределението на капитала.

2.4. Осигуряване на макрофинансова стабилност: поддържане на канали за кредитиране за икономиката и мерки за подкрепа на жизнеспособни предприятия. Поддържане на стабилни счетоводни баланси на банковия сектор, включително чрез продължаване на справянето с необслужваните кредити.

2.5. Постигане на напредък по задълбочаването на ИПС с цел повишаване на устойчивостта. Това ще допринесе за международната роля на еврото и ще утвърди икономическите интереси на Европа в световен мащаб.

3. Общи съображения

3.1. Беше потвърдена тревожната икономическа прогноза от пролетта на 2020 г., според която „ЕС навлезе в най-дълбоката икономическа рецесия в своята история“. Кризата с COVID-19 предизвика редица сътресения, свързани с търсенето и предлагането, които се изразяват в очакван спад на БВП със 7,8 % през 2020 г. Положението на пазара на труда също се влоши, въпреки че поради амбициозни политически мерки — например схеми за работа с намалено работно време — икономическият спад не е напълно отразен в равнищата на безработица. Въпреки това сме изправени пред спад в общия брой отработени часове и спад в равнищата на активност, тъй като обезкуражените работници напуснаха пазара на труда.

3.2. През 2021 г. се предвижда възстановяването да бъде по-бавно от очакваното. Преобладава значителна несигурност. ЕИСК подчертава, че е важно да се предвидят някои сериозни рискове, включително двойна рецесия, масова безработица, фалити, нестабилност на финансовите пазари, дефлация и отрицателните последици от несигурността върху потреблението и самите инвестиции. Пандемията също така вероятно ще задълбочи съществуващите проблеми, например ниското равнище на инвестициите, увеличаването на различия между държавите членки и регионите, неравенствата в обществата и политическото напрежение. Освен това събитията през 2021 г. биха могли да доведат до отрицателни дългосрочни последици, докато справянето с кризата в областта на климата ще продължи да бъде неотложен въпрос.

3.3. Във връзка с това ЕИСК приветства пакета от препоръки на Комисията. Много от съображенията, изразени в допълнението на становище на ЕИСК относно „Икономическата политика на еврозоната (2020 г.)“⁽¹⁾, са отразени в тях. Освен това възстановяването ще бъде успешно само ако бъде придружено от реструктуриране на нашата икономика и общество с цел постигане на по-интегриран, по-демократичен и по-добре развит от социална гледна точка Съюз. През 2021 г. основните отговорности на лицата, определящи икономическата политика, ще бъдат да създадат среда, благоприятстваща устойчивия и приобщаващ растеж. Поради това е от съществено значение да се възстанови доверието.

3.4. ЕИСК твърдо подкрепя решителната реакция на равнище ЕС за борба с кризата, включително Механизма за възстановяване и устойчивост. Съществува спешна необходимост от солидарност, за да може да се осъществи бързо и ефективно възстановяване. Европейските предприятия, работници и гражданско общество се нуждаят от ресурси, за да устоят на кризата. Поради това планът за възстановяване не би трябвало да бъде поставян под въпрос, нито неговото изпълнение да бъде забавяно. Всички необходими договорености би трябвало да бъдат постигнати възможно най-скоро.

4. Конкретни бележки

4.1. ЕИСК приветства препоръката на Комисията да се гарантира политическа позиция в подкрепа на възстановяването. Постепенното премахване на мерките за подкрепа на твърде ранен етап би намалило въздействието на мерките на ЕС за борба с кризата. Правителствата би трябвало да могат да приложат необходимите мерки, независимо от своето ниво на задължениост. Най-добрият начин за постигане на устойчиви публични финанси е да се гарантира устойчив и приобщаващ растеж. Подкрепата за производителността би могла да ускори намаляването на дефицита през следващите години⁽²⁾. За да се предотврати връщането към старите фискални правила и да се осъществи преход към насочено към просперитет икономическо управление⁽³⁾, ЕИСК настоятелно призовава процесът на преразглеждане да бъде възобновен възможно най-скоро. Фискалните правила при всички случаи не бива да влизат отново в сила, докато безработицата не намалее значително.

4.2. ЕИСК приветства препоръката на Комисията да се увеличи равнището на частните и публичните инвестиции. За да се постигне възстановяване в краткосрочен план, да се засили конкурентоспособността, да се запази световната икономическа мощ и да се гарантира социална и екологична основа за благосъстоянието на бъдещите поколения, е необходимо спешно да се премине към устойчиви и екологосъобразни инвестиции, инвестиции в инфраструктура и здравеопазване и/или инвестиции, които създават по-висока производителност. Разходите за преквалификация на работниците би трябвало също да се считат за инвестиция. ЕИСК припомня препоръката си за приемане на „златно правило“.

⁽¹⁾ ОВ С 10, 11.1.2021 г., стр. 79.

⁽²⁾ Националната банка на Белгия прогнозира, че еднократният дефицит през 2020 г., свързан с кризата, има потенциален еднократен ефект от - 4,6 % от БВП.

⁽³⁾ ОВ С 429, 11.12.2020 г., стр. 227.

4.3. Пандемията увеличава неравенствата и социалното изключване. Много жени, мигранти, хора с увреждания или млади хора понасят тежестта на кризата. Онези, които бяха уязвими преди кризата, вероятно ще бъдат засегнати най-силно. Много работещи на висококачествени работни места обаче също се чувстват изложени на риск от влошаване на условията на труд, доходите или безработицата. ЕИСК призовава борбата с неравенството да се превърне в приоритет във всички предвидени мерки за възстановяване. Въздействието на кризата върху социалното изключване, но също и върху нарастващата социално-икономическа несигурност, която засяга значителна част от населението, трябва да бъде разглеждано по-внимателно. Ползите от възстановяването би трябвало да бъдат разпределени поравно. Това е също от решаващо значение за укрепване на доверието и стабилизиране на търсенето.

4.4. По-нататъшната интеграция на единния пазар би трябвало да остане основен приоритет. Това включва също прилагането на принципите на Европейския стълб на социалните права. Подобряването на стопанската и социалната среда трябва да върви ръка за ръка. ЕИСК отбелязва работния документ на Комисията относно *Изпълнението на целите на ООН за устойчиво развитие*, в който се посочва: „... ЦУР ще запазят акцента на ЕС върху пътя на устойчивия растеж в съответствие с възможностите на планетата, благосъстоянието, приобщаването и справедливостта. С това се признава, че икономиката трябва да работи за хората и планетата.“ Инициативите за по-социална Европа включват, наред с много други, предложение за директива относно адекватни минимални работни заплати и план за действие за прилагане на Европейския стълб на социалните права. ЕИСК прие и становища относно европейска рамкова директива за минимален доход⁽⁴⁾ и европейски минимални стандарти в областта на осигуряването срещу безработица⁽⁵⁾.

4.5. Приветстват се и препоръките на Комисията относно пазара на труда, включително насърчаване на справедливи условия на труд, гарантиране на участието на социалните партньори в изготвянето на политиките и укрепване на социалния диалог и колективното договаряне. ЕИСК призовава за по-високи стандарти по отношение на участието на социалните партньори и гражданското общество в политиката в областта на климата. Структурната промяна за постигане на икономика без въглеродни емисии би могла да бъде подкрепена от социален диалог между заинтересованите региони и социалните партньори. От решаващо значение ще бъде също така да се гарантира участието на гражданското общество в изготвянето и прилагането на националните планове за Механизма за възстановяване и устойчивост, което също така се очаква да бъде наблюдавано в рамките на процеса на европейския семестър.

4.6. Необходими са ефективни рамки за борба с отклонението от данъчно облагане, агресивното данъчно планиране, изпирането на пари и корупцията. ЕИСК призовава за решителна реформа на данъчните политики с цел преодоляване на икономическите, социалните и екологичните предизвикателства. Това включва изместване на данъчната тежест от труда към данъчни основи, които са по-малко вредни за предлагането на труд, като същевременно се взема предвид съответният дистрибутивен ефект и се избягват регресивни ефекти. ЕИСК призовава също така за спешни действия във връзка с гласуването с квалифицирано мнозинство при условията, препоръчани в предходните му становища⁽⁶⁾. Следва да се проучи концепцията за ефективно минимално данъчно облагане на корпоративните печалби и евентуалното ѝ прилагане. Накрая, ЕИСК призовава за значителен напредък при въвеждането на нови собствени ресурси, както е посочено в плана за възстановяване.

4.7. ЕИСК изразява съгласие с Комисията, че банковият съюз и съюзът на капиталовите пазари би трябвало да бъдат завършени, като стабилността на финансовите пазари е приоритет. В банковия сектор изплащането на дивиденди понастоящем — предимно доброволно — е ограничено. Следва да се разгледа възможността за продължаване на тези ограничения и повторно въвеждане на директното прекратяване на плащанията по време на периода на възстановяване за банките, които се ползват от няколко мерки за публична подкрепа. Това би намалило риска от нестабилност на финансовите пазари и би могло също така да подобри очакваната възвръщаемост на банките.

Брюксел, 27 януари 2021 година.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Christa SCHWENG

⁽⁴⁾ ОВ С 190, 5.6.2019 г., стр. 1.

⁽⁵⁾ ОВ С 97, 24.3.2020 г., стр. 32.

⁽⁶⁾ ОВ С 353, 18.10.2019 г., стр. 90; ОВ С 364, 28.10.2020 г., стр. 29.